

Unge ukrainere med flugtbaggrund

Nyborg Gymnasium, 27. november 2024

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Introduktion

Flygtninge i Danmark – rettigheder og vilkår

Fra Ukraine til Danmark

Flugt, eksil og traumer

Arbejdet med de unge

DRC Dansk Flygtningehjælp

- Etableret i forbindelse med flygtningekrisen i Ungarn i 1956
- I dag blandt de største organisationer med fokus på flygtninge, fordrivelse og humanitær indsats
- Arbejder i 40 lande med ca. 8.000 medarbejdere
- I Danmark: Asylrådgivning, integrationsindsatser og fortalrararbejde

DRC Integration

DANSK
RFLYGTNINGE
DHJÆLP

Integration

Ca. 110 medarbejdere og 6.000 frivillige

- Beskæftigelse
- Børn & Familie
- Frivillig
- Viden & Udvikling, herunder **Center for Udsatte Flygtninge**
www.integration.drc.ngo/cuf

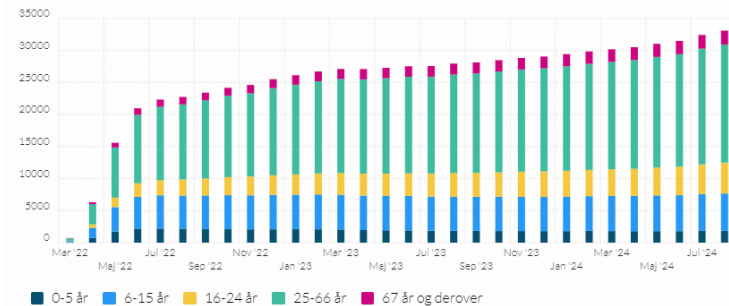
Flygtninge i Danmark – rammer og vilkår

Fordrevne ukrainere

- Krig siden 2014/2022
- 6,8 mill. flygtninge. +3,5 mill. internt fordrevne
- Ca. 50.000 fået ophold i DK (ultimo november). Flest kvinder (62 %) og en del mindreårige (33 %).
- Ca. 33.000 med registreret bopæl i dansk kommune (pr. 31/08/24)
- Særlov m. ophold til marts 2026

Antal personer med opholdstilladelse efter særloven om fordrevne fra Ukraine, som er registreret med bopæl i en dansk kommune, fordelt på alder, marts 2022-august 2024

Modtagelse af flygtninge i Danmark

Midlertidige opholdstilladelser

Kommuner har integrationsansvar – 1-årigt selvforsørgelses- og hjemrejseprogram med mulighed for forlængelse op til fem år:

- Modtagelse og boliganvisning
- Danskundervisning
- Hjælp til beskæftigelse (virksomhedspraktik, løntilskud osv.)
- Lav ydelse
- Optjeningsprincip for eks. børne- og ungeydelse
- Adgang til eksempelvis sundhedsydelser som alle andre
- Børn i institution og skole

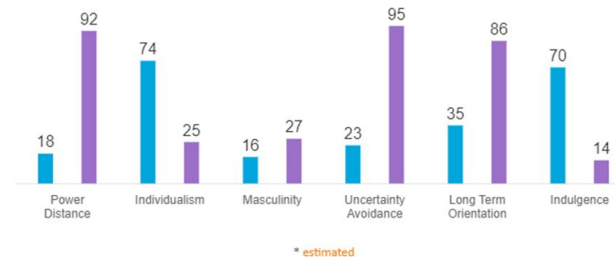
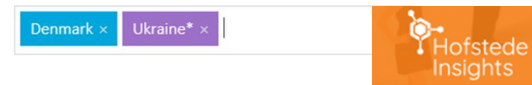

Fra Ukraine til Danmark

Lidt om Ukraine

- Ungt demokrati
- Korruption og mistillid til myndigheder
- 75% er ortodokse kristne
- Mere hierarkisk samfund
- Mere traditionelt ift. køn, seksualitet, familie
- Almindeligt at flere generationer bor sammen
- Lavere levestandard, men ulighed og stor forskel på land og by
- Stor udvikling, stor forskellighed

Skole og uddannelse

- Mere faktuel viden, udenadslære og præstationsfokus
- Mindre gruppearbejde og fokus på sociale færdigheder
- Lærer som autoritet
- Unge: Selvbestemmelse og selvrealisering *eller* fokus på at klare sig?

Skole: større forskelle end ventet

- Forskelle mellem skolekulturer – didaktik, pædagogik, skolehjem-samarbejde osv.
- Udfordrende for børnene at navigere → fx snyd ved eksaminer
- Konfliktåndterning på anden måde
- Forældresamarbejde har taget tid
- Stigende tilvænning og positivt syn på dansk skolekultur
- Håndtering af mistrivsel og mulige diagnoser?

Hvad ved vi om trivsel?

Rapport fra KU (2024)

- Over 40 % været vidne til krigshandlinger
- **25 % rapporterer symptomer svarende til PTSD**
- **60 % vil blive i Danmark**
- Stor bekymring for familie i Ukraine
- 13,3 % er ofte uønsket alene (øvrige befolkning i DK: 6,3 %)
- Høj grad af tillid

- Udfordringer med (midlertidig) bolig
- Lav motivation ift. at lære dansk (har ændret sig)
- Børn & unge: Meget anderledes skole i DK
- Udbredte bekymringer:
 - Bekymring om familien i Ukraine
 - Ikke at kunne vende hjem i nødsituationer
 - At være adskilt fra familien
 - Adgang til sundhed
 - Midlertidig opholdstilladelse

De unge – hvor er de henne?

Unge-panel

- Klart og entydigt ønske om at blive i Danmark
- Ønske om permanent ophold og statsborgerskab
- Har mistet troen på Ukraine de næste mange år
- Hvor kan man udvikle sig, uddanne sig, forfølge sine drømme, rejse
- Følger online-undervisning fordi forældre siger det
- Vigtigt at lære sprog
- Oplevelse af mere frihed (og mindre utryghed) i Danmark
- Oplever inddragelse i skolen
- Danske unge kan være lidt svære – slang og sprog, trang til planlægning
- Vil ikke skæres over én kam som flygtninge

Nogle citater fra de unge

Jeg skulle have været læge, det var planen, men det har ændret sig nu. Mine forældre ville have, jeg skulle være læge, men jeg har nu fået øjnene op for, at jeg vil noget andet. Måske være psykolog.

Vi føler lidt pres. Men for mig tænker jeg, at jeg kun er forpligtet overfor mine forældre, ikke mit land. Mit land skal give mig noget, for at jeg har pligt til at forsvare det.

Mine forældre er taget tilbage, og jeg er alene her. Jeg vil blive her, jeg ser ikke min fremtid i Ukraine. Jeg er fra Kharkiv. Det vil være meget svært at finde arbejde der, og alle bygninger er ødelagte, alle uddannelsesinstitutioner er ødelagte.

Nogle flere citater fra de unge

Jeg skal 1000 % ikke tilbage pga. krig, militærpligt, uro og manglende fremtidsmuligheder.

Mine forældre er taget tilbage, og jeg er alene her. Jeg vil blive her, jeg ser ikke min fremtid i Ukraine. Jeg er fra Kharkiv. Det vil være meget svært at finde arbejde der, og alle bygninger er ødelagte, alle uddannelsesinstitutioner er ødelagte.

At blive voksen i Danmark, uddannelse, sprog og arbejde er vigtigt for mig.

Jeg ser ikke min fremtid i Ukraine. Slet ikke.

Det er vigtigt at du kan realisere, hvad du ønsker.

Overordnede indtryk fra paneler

Fremtidsperspektivet – stay or go?

- Pendulet svinger væk fra Ukraine
- Stort behov for stabilitet og for at kunne se en fremtid for sig
- Midlertidighed og usikkerhed er belastende
- Langt overvejende ønske om at blive i Danmark
- At blive anerkendt og set som menneske (ikke bare flygtning)

Stort ønske om at kunne slå rødder, kunne skabe sig og se en fremtid.

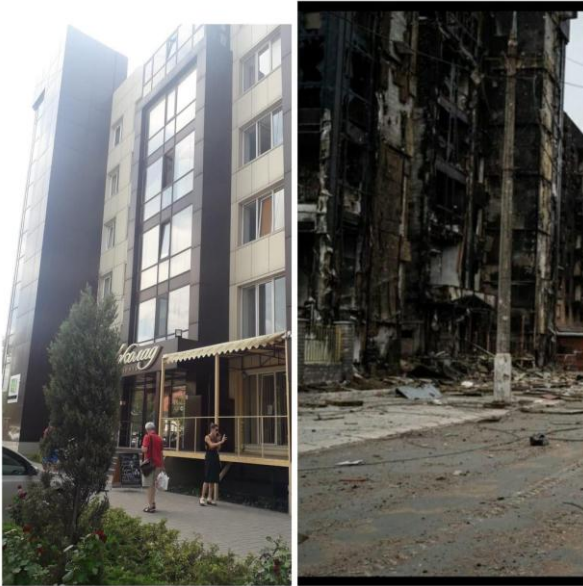
Pt. er det svært at se mening og fremtid både i Danmark (pga. midlertidighed) og i Ukraine (pga. kaos, usikkerhed og manglende tro på positive forandringer).

Flugt, eksil og traumer

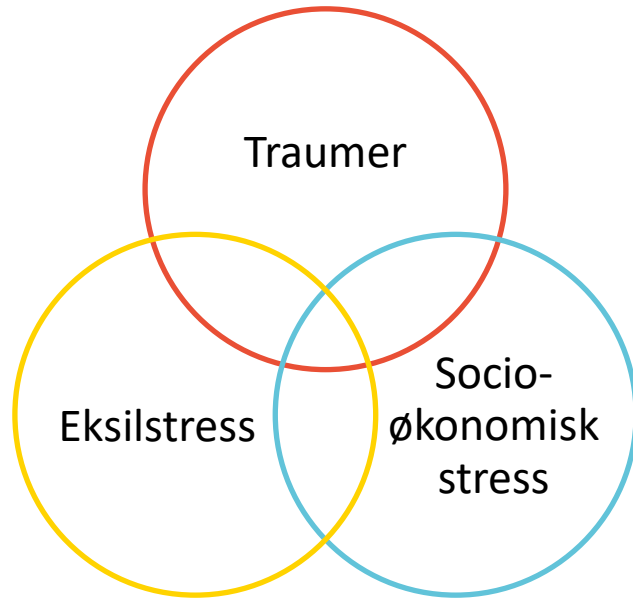
Sidafoð

Alle flygtninge er rystede

- Oplevet ekstreme forhold
- Tab og afsavn
- Fundamentalt ændret livssituation
- Kulturelle forskelle
- Minoritet
- Klient

Flygtninges udfordringer hænger sammen

Hvorfor fokus på traumer og PTSD?

- Ca. 30-45 % af flygtninge i Danmark er berørt af traumer.
Ny forskning: 43 % af syriske flygtninge har PTSD. 25 % af ukrainske flygtninge rapporterer symptomer svarende til PTSD.
- International forskning: 13-25 % af flygtninge har PTSD
- Under 10 % af flygtninge i behandling for PTSD er i arbejde
- I gennemsnit har flygtninge med traumer, der modtager behandling, været i Danmark i ca. 15 år
- Kommunernes indsats for at afdække traumer hos flygtninge er mangelfuld

PTSD – Post-Traumatisk Stress Disorder

Begivenheden

Reageret med intens frygt, hjælpeløshed og rædsel

Genoplevelsesfænomener

Mareridt, flashbacks

Undgåelsesadfærd

Undgår indtryk, der minder om begivenheder, eller generel følelsesmæssigt lammelse

Øget stress

Søvn, humørsvingninger, manglende koncentration og indlæring, overreaktioner

Film: Traumer i hjernen

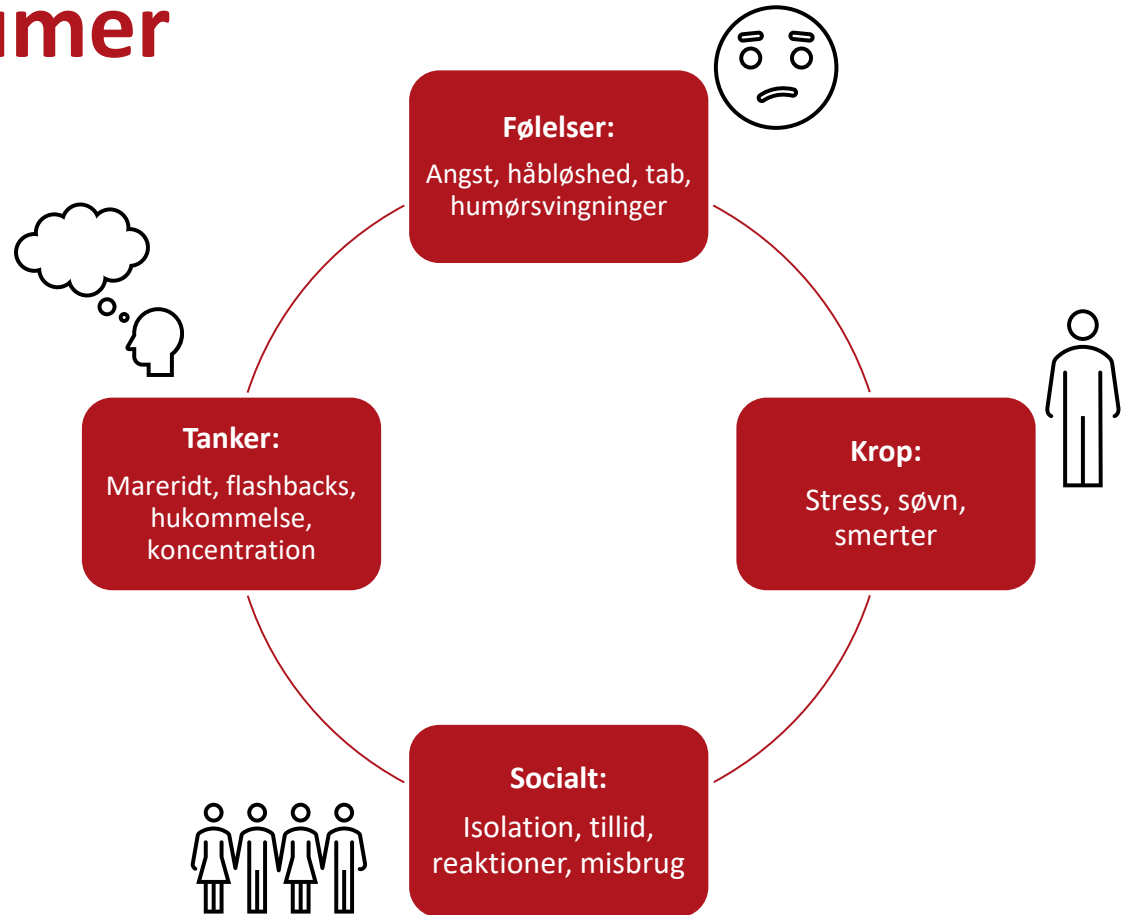
<https://integration.drc.ngo/vores-arbejde/center-for-udsatte-flygtninge/film-om-flygtninge-og-traumer/>

Stress og traumer

Normale reaktioner på unormale begivenheder

Børn påvirkes også af forældrenes traumer

Symptomer

- Søvnproblemer
- Lavt selvværd, nedsat tillid
- Indlæringsvanskeligheder
- Aggressivitet, angst, koncentrationsbesvær
- Svært ved at indgå i sociale relationer/spilleregler
- Kropslige klager
- Let vakt ophidselse og vrede, uro og hyperaktivitet
- Undgår steder/aktiviteter/personer der minder om traumet

Kan opleves som:

- Dovenskab
- Ligegyldighed
- Provokation
- En mulig (anden) diagnose (adhd, add)
- Ufølsomhed
- Manglende intelligens

Vilkår i Danmark er afgørende for trivsel

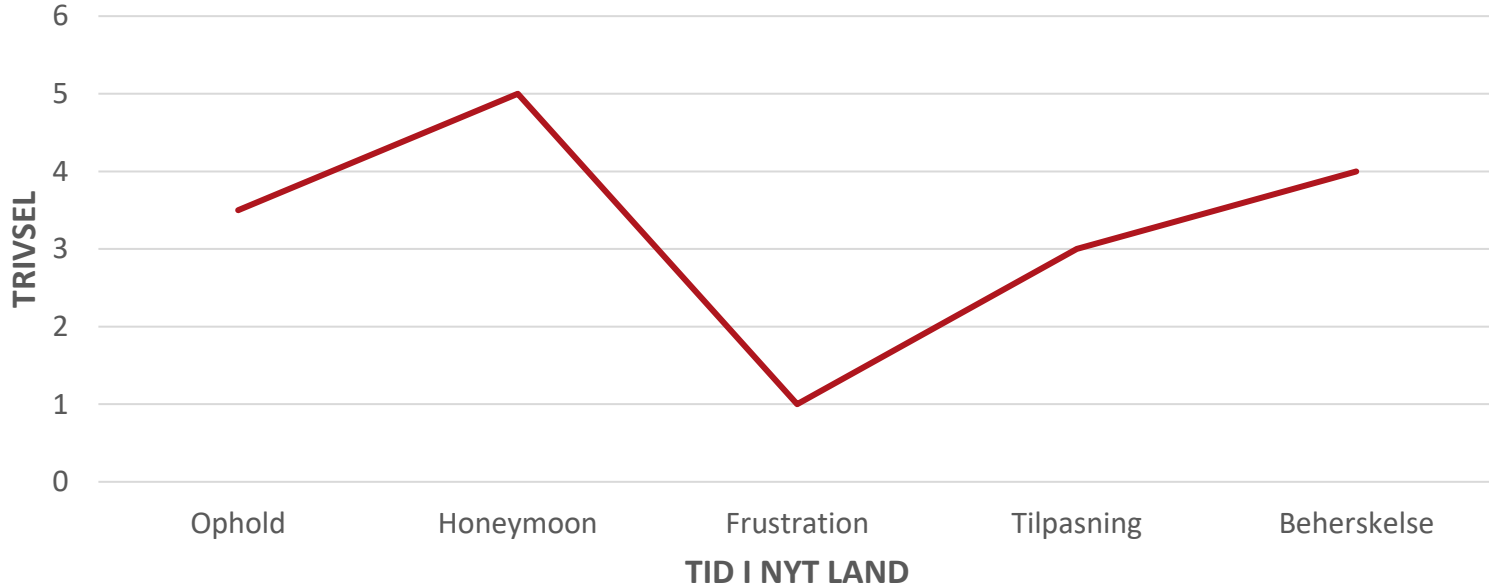
Risikofaktorer, hvad er skidt?

- Usikkerhed omkring ophold
- Adskillelse fra familien
- Manglende netværk
- Lav socioøkonomisk status
- Tab af status
- Sprogveskigheder
- Oplevet diskrimination

Beskyttelsesfaktorer, hvad er godt?

- Familiesammenføring og nærhed til familie
- Netværk
- Beskæftigelse/uddannelse/skole/institution
- Sprogkunderskaber
- Egen varig bolig
- Adgang til sundhedsydelser

Tilpasning og sårbarhed i eksil

Generelt om unge med flugtbaggrund

- Identitetsdannelse på et skrøbeligt tidspunkt i livet:
 - > Uvante opgivelser (kultur/samfund)
 - > Ikke adgang til etablerede relationer
 - > Usikker fremtid
 - > Modsatrettede krav og forventninger

Det kan medføre:

- At man let bliver påvirket af sine opgivelser og man mister fornemmelsen af, hvem man er
- Forvirring omkring identitet
- At man tager et for stort ansvar og stiller for høje krav til sig selv
- Oplevelsen af at føle sig fastlåst i strukturer, der begrænser én i at udleve drømme og ambitioner

Arbejdet med de unge

De unges behov

Arbejde traume-informeret

- Obs på stressbelastninger – fokus på stress-reduktion
- Vær stabil, tålmodig og tydelig som lærer
- Trygge rum og rammer
- Gentagelser, rutiner, forudsigelighed
- Vær opmærksom på forskellige reaktioner (inkl. mulige 'triggere') og behov
- Obs på de unges ressourcer, passende udfordringer
- Henvis til hjælp, hvis nødvendigt (fx traumebehandling via egen læge)

Vigtigt at tale – også om det svære

Obs på den unge

- Vær opmærksom på – og respektér – den unges grænser
- Giv plads og lyt nærværende
- Spørg evt. til handling/strategi
- Ok ikke at have en løsning
- Vær anerkendende
- Tilbage på sporet, land samtalen

Obs på dig selv

- Mærk efter hvor grænsen går for dig og i situationen (og tal med nogen om det hvis behov)
- Pas på overidentifikation eller distancering – det gode empatiske ståsted
- Bidrag med roligt nervesystem

Hvad kan de have brug for fra jer?

- **Giv de unge vejledning:** De har brug for mindre uoverskuelighed og mere overblik over veje og muligheder. UU?
- **Lær de unge at kende:** De har brug for at blive set og mødt i øjenhøjde og taget lidt i hånden. Inddrag evt. familie.
- **Adressér øvrige omstændigheder:** De unge kan have brug for støtte i at håndtere traumer, stress eller svær livssituation – fra jer eller fra andre.
- **Tiltro og håb** er vigtigt

Links, viden og rådgivning

Rapport: [Ukrainske børn, unge og forældre i folkeskolen](#)

Rapport: [Ukrainernes stemmer](#)

Håndbog: [Børn med flugtbaggrund i daginstitution og skole](#)

Folder: [At opleve krig og flugt](#)

[MindSpring](#)

[DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom](#)

[Mental trivsel | Røde Kors](#)

Center for Udsatte Flygtninge

www.integration.drc.ngo/cuf

DRC Frivillig

Lektiehjælp, mentor, rådgivning...

[Søg frivilligrupper og aktiviteter nær dig | DRC Dansk Flygtningehjælp](#)

[Пропозиція допомоги біженцям чи представникам етнічних меншин | Ukrainsk | DRC Dansk Flygtningehjælp](#)

Reflektér og diskutér

1. Umiddelbare tanker og refleksioner?
2. Hvad har været nyt for mig?
3. Hvad giver det anledning til hos os?
4. Hvilke yderligere spørgsmål har jeg?

mads.drud-jensen@drc.ngo